

Mormonutvisningsfrågan än en gång.

Professor Lundström förebringar mera material.

Gendrifver hvarje bagatellisering af saken.

Professor Vilhelm Lundström har i en ny artikel till ett större antal landsortstidningar åter upptagit mormonutvisningsfrågan i anledning af civilministerns uttalande i saken och de pressuttalanden som där af följt. Försöket att bortresonera fakta och förminska frågans bärvidd för att på detta sätt bemantla och försvara det regeringsbeslut, som man uppenbarligen går att fatta — ifall att det, då detta skrives, icke redan är fattadt — skall icke få stå oemotsagdt, skriver professorn, som där på upptager civilministerns två hufvudargument till belysning under tvenne frågepunkter. Den första är denna:

Är mormonvärfningen af Ingen betydelse?

Civilministern lär ha yttrat ungefär följande:

"Regeringens afgörande har icke ännu kunnat komma i fråga, emedan först i senare hälften af maj månad vissa uppgifter inkommit, som regeringen funnit nödvändigt infordra, då det här förelåg fråga om massutvisning af mormoner.

De sålunda inkomna uppgifterna röra bl. a. invandringen till Utah och synas gifva vid handen, att någon större emigration dit från vårt land i verkligheten ej förekommer. Enligt de af den svenska legationen i Förenta staterna meddelade siffrorna, som omfatta både Sverige, Norge och Danmark, har den årliga invandringen till Utah från de tre landen sammanlagdt hållit sig omkring 400 personer under den sista femårsperioden. Enligt statistik, inhämtad genom Sveriges vicekonsulat i Utah, når den svenska invandringen dit icke ett medeltal af 100 personer om året."

Alltså blott 100 personer om året! Nu vore dock t. ex. 100 unga kvinnor om året, förda till skam och elände tusentals mil bort, väl ingen så alldeles betydelselös sak... Men huru kan det för resten i verkligheten förhålla sig med detta antal?

Från statsrådsbanken yttrades under mormondebatten den 9 mars d. å. i andra kammaren:

"Civildepartementet öfverlämnade frågan till den s. k. emigrationsutredningen. Denna verkställde den begärda undersökningen och offentliggjorde resultatet af densamma på våren 1910 i form af en särskild bok. Af undersökningen visade sig att mormonsamfundet i Utah höll icke mindre än 70 agenter med tillhörande biträden här i Sverige och att alla dessa vore sysselsatta med ett så oafbrutet värfningsarbete, att de dagligen, enligt egen uppgift, gjorde 500 besök i hemmen och dagligen utdelade 700 ströskrifter för att vinna anhängare för sin lära."

Skulle verkligen en så vidlyftig och uppenbarligen äfven så kostsam agitation är efter år bedrifvas, om resultatet blefve så magert?

Men vidare! I årets statsverksproposition citeras följande ur kyrkomötets skrivelse af 1910:

"Lika litet som emigrationsutredningen har vederbörande utskott varit i stånd att i siffror angifva resultatet af proselyt försöken, beroende på att propagandan försiggår i smyg. Så godt som undantagslöst lär det vara unga personer af lägre bildningsgrad, som falla offer för desamma. Och att man företrädesvis vänder sig till ungdomen och arbetsskassen, till torpare, handverkare, arbetare, tjänarinnor, förstås också lätt, då det framför allt är duktigt arbetsfolk man vill ha till Utah. Att det tillskott mormonismen erhåller från Sverige icke måtte vara obetydligt, framgår dels af det faktum, att vårt land enligt samstämmiga vittnesbörd har näst Danmark lämnat största kontingenten till mormonsamhället i Utah, som lär inom sig lysa närmare 25 000 af våra landsmän, dels där af att den årliga människoskörden från vårt land enligt deras egna uppgifter icke är obetydlig. Vid årsskiftet 1907—1908 funnos således enligt notiser i de svenska mormonernas missionsblad Nordstjärnan omkring 2 000 mormoner i Sverige, hvarvid dock icke 323 mormonfamiljerna tillhöriga barn under 8 år medräknats. Enligt samma källa hade 124 nyomvända blifvit döpta och icke mindre än 104 under 1907 "emigrerat till Zion".

Det är förunderligt, skriver professorn, att icke äfven civilministern har inför dessa siffror — citerade i regeringens egen proposition — gjort sig den frågan: om nu den svenska invandringen till Utah är blott 100 personer per år, huru i all världen kan det då finnas 25 000 svenskar där? Det skulle behövas 250 år och allmän odödlighet för detta resultats uppnående... Gåtans lösning kan kanske icke lämnas af vicekonsulatet i Utah eller af beskickningen i Washington — åtminstone i officiella skrivelser! — men för den, som något känner mormonernas luffens, är saken lätt förklarlig: mormonvärfvarnas offer och i all synnerhet unga kvinnor få nästan aldrig resa med biljett direkt till Utah, utan de tillhållas att vid landstigningen uppgifva Newyork, Chicago o. s. v. såsom resans mål, få också stanna något litet därstädes och "flytta" sedan till Utah...

Så går det till. Och så pass stort är värdet af den allra nyaste "utredning", som man åstadkommit.

Äro utvisningar otänkbara?

Civilministern har vidare yttrat, att "regeringen genom våra legationer erhållit meddelande om att motsvarande utvisningsåtgärder icke ifrågakomma i vare sig Norge, Danmark eller Tyskland m. fl. länder. Endast ett och annat enstaka fall har förekommit af utvisning — i Danmark under senaste femårsperiod tre — där särskilda omständigheter förelegat".

I Tyskland skulle alltså inga mormonutvisningar ha ägt rum! Åter kan man läsa som kommentar härtill ett yttrande i regeringens egen statsverksproposi-

tion, där kyrkomötets skrivelse af 1910 citeras:

"Liksom regeringen i hvarje annan suverän stat är naturligen k. m. t. oförhindrad att omedelbart utvisa ett främmande lands undersåtar, som bedrifva en för landet skadlig agitation eller hvilkas vistelse inom riket icke befinnes önskvärd. Icke heller i länder som Preussen m. fl. förefinnes någon speciell lagstiftning mot utländska mormon-agenter. Detta oaktadt utfärdades i Preussen i april 1910 utvisningsorder till 21 s. k. mormonapostlar, som enligt notis i Nordd. Allgem. Zeitung (Preussens officiösa tidning) för den 26 april 1910 omedelbart efter denna orders utfärdande blefvo häktade och delgifna utvisningsdecretet, enligt hvilket de hade att lämna landet inom tre dagar."

Att så skett, därom är ej heller ecklesiastikministern okunnig, ehuru hans kollega civilministern tycks vara det. Ecklesiastikministerns egna ord i statsverkspropositionen lyda nämligen:

"Med anledning af hvad sålunda anförts, igångsattes på däv. departementschefens initiativ inom ecklesiastikdepartementet en utredning rörande åtgärder, för motverkande af mormonernas propaganda här i landet och införskaffades genom utrikesdepartementets och vederbörande svenska beskickningars bemedling uppgifter rörande de åtgärder, som mot mormonvärfningen vidtagits i Tyskland, England, Norge och Danmark. Af dessa uppgifter framgår, att några lagbestämmelser särskildt riktade mot mormonismen icke utfärdats, men beträffande Tyskland och Norge, att mormonmissionärer utvisas, därest de äro utlänningar och bedrifva propaganda."